

Zbigniew Adaszyński Tadeusz Zuchewicz

Język Prasy

Język polski jako obcy dla dziennikarzy szkolnych

Poziom: A2-B1 (EPJ)

Zbigniew Adaszyński Tadeusz Zuchewicz

Język prasy

Język polski jako obcy dla dziennikarzy szkolnych

Poziom: A2-B1 (EPJ)

Moduł powstał w ramach wspieranego przez Unię Europejską projektu IDIAL^{4P} (Języki fachowe w komunikacji zawodowej w ujęciu: regionalnym – interkulturowym – kształcącym – profesjonalnym), który przeprowadzony został w latach 2010-2011 w Katedrze Germanistyki Interkulturowej na Uniwersytecie im. Georga-Augusta w Göttingen, we współpracy z dziesięcioma europejskimi uczelniami partnerskimi.

Idea i opracowanie	dr Annegret Middeke und dr Matthias Jung
Kierownictwo projektu	dr Annegret Middeke
Opieka dydaktyczna	mgr Anastassiya Semyonova
Koordynacja	prof. dr Hiltraud Casper-Hehne i dr habil. Andrea Bogner

Göttingen, wrzesień 2011

Publikacja powstała dzięki finansowemu wsparciu Unii Europejskiej. Treści w niej zawarte w żadnym stopniu nie wyrażają stanowiska Unii Europejskiej, pozostając wyłącznie w gestii odpowiedzialności kierownictwa projektu i autorów.

Wskazówki metodyczne
do modułów językowych, opracowanych według koncepcji
IDIAL⁴P *

1. Specyfika nauczania obcego języka fachowego

Trudno jest jednoznacznie wykazać, na czym polega odmienność nauczania fachowego języka obcego w porównaniu z językiem ogólnym. Pod względem celów i treści nauczania, progresji materiału oraz okoliczności, w jakich ten proces przebiega, można wymienić jednak kilka istotnych różnic, które powinny być wzięte pod uwagę zarówno w procesie przygotowania materiałów dydaktycznych, jak też przy wyborze strategii nauczania.

Tradycyjna nauka języka obcego zakłada z reguły systematyczny rozwój tzw. zintegrowanej kompetencji językowej. Oznacza to w miarę równomierne rozłożenie akcentów w obrębie czterech sprawności podstawowych: mówienia, pisania, słuchania i czytania, nie wyłączając elementów tłumaczenia. W nauczaniu języka obcego do celów zawodowych takie podejście jest nierealne lub wręcz niemożliwe. Specjalistyczne kursy językowe organizowane są często w ramach podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Ich uczestnicy wykazują zróżnicowany poziom językowy, szczególnie w zakresie znajomości struktur gramatycznych, oraz ograniczone możliwości czasowe. Z tego względu nauczyciel musi się skoncentrować na tych sprawnościach, które uczestnikom kursu będą najbardziej potrzebne w ich aktualnym lub przyszłym miejscu pracy.

Z tego względu już na początku kursu językowego należy możliwie precyzyjnie określić wyjściowy poziom językowy uczestników, częstotliwość zajęć oraz preferowane kompetencje językowe. Na przykład kurs językowy dla kierowców samochodów ciężarowych będzie obejmował głównie zajęcia w mówieniu i rozumieniu, natomiast

sprawność pisania będzie realizowana w mniejszym zakresie. W przypadku studentów czy pracowników administracji liczyć się będą z kolei umiejętności posługiwania się językiem pisanym.

Pozornie mogłoby się wydawać, że również moduł: „Język prasy. Język polski jako obcy dla dziennikarzy” powinien koncentrować się na doskonaleniu sprawności pisania jako głównej domenie dziennikarskiej działalności. Trudno jednak sobie wyobrazić, aby studenci dziennikarstwa lub czynni zawodowo dziennikarze pisali artykuły w języku obcym do prasy zagranicznej, jeżeli nie opanowali języka na poziomie rodzimego użytkownika. W modułach dla dziennikarzy przyjęto założenie, że język polski na poziomie A2-B2 może być przydatny dla zagranicznego dziennikarza (np. korespondenta prasowego), który musi śledzić bieżące wydarzenia relacjonowane w polskiej prasie i innych mediach, rozumieć oraz interpretować zawarte w nich informacje, aby następnie przekazać je czytelnikom w swoim kraju. Dotyczy to również dziennikarzy w rejonach nadgranicznych, gdzie znajomość języka jest kluczem do wzajemnego poznania i lepszego zrozumienia, jako że to właśnie media w dużej mierze kształtują obraz sąsiada.

Niezależnie od grupy zawodowej decyzja o doborze środków językowych, rodzajów tekstów, struktur gramatycznych i w konsekwencji preferencyjnym traktowaniu określonych sprawności zawsze będzie miała o wiele większe znaczenie w przypadku języka fachowego, niż ma to miejsce w planowaniu kursu języka ogólnego. Nauczyciel języka fachowego musi ponadto przynajmniej w stopniu podstawowym opanować wiedzę z danej dziedziny. Jest to szczególnie istotne w pracy ze studentami i w kształceniu zawodowych, kiedy uczący się nie dysponują jeszcze zbyt rozległą wiedzą ze swojej specjalności i zdobywają ją częściowo na lekcji języka obcego. Nauczyciel języka fachowego musi również brać pod uwagę fakt, że wraz ze wzrostem doświadczenia zawodowego swoich uczniów zmienia się jego rola w procesie nauczania: pozostaje ekspertem w sprawach językowych, ale ma do czynienia z ekspertami po stronie uczących się, od których może i powinien się również wiele nauczyć.

Reasumując należy podkreślić, że nauczyciel języka fachowego musi w o wiele większym stopniu niż prowadzący standardowe zajęcia z języka obcego precyzyjnie określić potrzeby uczestników kursu, którzy są specjalistami w swoim fachu i pod tym względem mają z reguły wyższe kwalifikacje niż nauczyciel. W jego interesie leży wykorzystanie kwalifikacji zawodowych słuchaczy w trakcie zajęć, natomiast sam powinien ograniczyć się do roli eksperta i doradcy w kwestiach poprawności użycia języka obcego, organizacji i prowadzenia procesu dydaktycznego.

Fakt, że nauczyciel języka fachowego rzadko jest jednocześnie ekspertem w danej dziedzinie, powinien być uwzględniony przy konstruowaniu modułów dydaktycznych. Zakładając pracę z wysoko specjalistycznymi tekstami, należy przewidzieć wsparcie dydaktyczne w postaci definicji terminów, interpretacji skomplikowanych schematów, strategii czytania czy też alternatywnych pod względem trudności tekstów, które mogą być umieszczone w materiałach uzupełniających.

Centralnym elementem w nauczaniu języków specjalistycznych jest tekst oraz występujące w nim słownictwo fachowe. Tekst jest wyznacznikiem sposobu myślenia i komunikacji w obrębie danej dziedziny. Tym nie mniej zajęcia nie mogą sprowadzać się do pracy z tekstem i przyswajania słownictwa, jak to miało miejsce jeszcze 20-30 lat temu. Terminologia fachowa ulega cyklicznym i coraz szybciej postępującym zmianom, podążając za rozwojem technologicznym. To powoduje, że zamiast pamięciowego przyswajania struktur i jednostek leksykalnych większą uwagę należy zwrócić na kształtowanie autonomii uczenia się języków obcych. Mówiąc obrazowo: lepiej jest wręczyć uczniowi wędkę i nauczyć go łowić ryby, niż systematycznie dokarmiać go rybami.

Biorąc pod uwagę fakt, że moduły „Język prasy” oraz „Presse und Journalismus” przeznaczone są dla osób zainteresowanych językiem i potrafiących operować słowem, można wstępnie przyjąć, że dysponują one większą wiedzą, umiejętnościami oraz większymi potrzebami w zakresie znajomości struktur językowych niż przeciętny

użytkownik języka. Zarówno dla Polaków i Niemców uczących się języka sąsiada istotna będzie wiedza na temat modeli słowotwórczych w danym języku. W obu językach występują wprawdzie te same modele słowotwórcze, ale różnią się one zasadniczo pod względem efektywności i częstotliwości występowania.

Poniższe przykłady z modułu „Deutsch als Fremdsprache für Journalisten” pokazują, jak można przećwiczyć zagadnienie słowotwórstwa w odniesieniu do języka niemieckiego.

Przykład:

In der deutschen Sprache bestehen vielfältige Möglichkeiten, aus vorhandenen Wörtern neue Wörter zu bilden. Gerade die Fachsprache und die Zeitungssprache nutzen diese Möglichkeiten, sodass man in jedem Text mehrere neugebildete Wörter findet, die in keinem Lexikon stehen. Zum besseren Verständnis von Texten ist es daher notwendig, die wichtigsten Mittel der Wortbildung im Deutschen zu kennen. Darunter sind zwei Grundtypen am wichtigsten: Komposition und Derivation.

Finden Sie im Text zu dieser Lektion je 10 Beispiele für Komposition und Derivation.

Beispiele für Komposition:

Schlagzeile = *Schlag + Zeile*
Integrationshilfe = *Integration + s + Hilfe*
erfolg/reich = *Erfolg + reich*
kultur/politisch = *Kultur + politisch*

Beispiele für Derivation:

undenkbar = *un + denk(en) + bar*
Leser = *les(en) + er*
italienisch = *Italien + isch*
fleißig = *Fleiß + ig*

Welche der gefundenen Wortformen sind selbstständig, d. h. haben eigene Bedeutung?

Beispiele für kreative Wortschöpfung und kreative Wortbedeutung

- a) unkaputtbar: *un+ Adjektiv kaputt +bar*
probierig: *Verb probieren +ig*
Gute-Nacht-Geschichten-Erzähler: *Adjektiv + 3 Substantive als ein Wort*
- b) Schlaf-Rock: *Musik zum Einschlafen*
In-Sekt: *ganz modischer Champagner*
Ohr-Feige: *am Ohr wachsende Frucht*

W module „Język polski jako obcy dla dziennikarzy” uwzględnione zostały następujące ćwiczenia z zakresu słowotwórstwa w języku polskim:

a) Utwórz wyrazy pokrewne od następujących czasowników występujących w tekście: *walczyć, przesadzić, ukrywać, udowodnić, sądzić*.

Przykład:

czasownik: *błyszczeć (się)*

reczownik: *błysk*

przymiotnik: *błyszczący, błyskotliwy*

b) Znajdź wyrazy pokrewne do słów występujących w tekście i uzupełnij tabelę:

wyraz podstawowy	wyraz pochodny	forma fleksyjna w tekście
<i>opanować</i>	<i>opanowanie, opanowany</i>	<i>opanowała</i>
		<i>zmęczeniu</i>
		<i>scenę</i>
		<i>wróżył</i>
		<i>błędy</i>
		<i>piękna</i>

c) Utwórz wyrazy zdrobniałe do następujących rzeczowników występujących w tekście i uzupełnij tabelę.

reczownik	wyraz zdrobniały	forma fleksyjna w tekście
<i>krok</i>	<i>kroczek</i>	<i>krokiem</i>
<i>słowo</i>		
<i>głos</i>		
<i>scena</i>		
<i>usta</i>		

Ponieważ język polski i niemiecki nie są ze sobą spokrewnione, różnice będą widoczne nie tylko w zastosowaniu modeli słowotwórczych, ale też w interpretacji semantycznej wyrazów, szczególnie złożeni wyrazowych, często występujących w języku niemieckim. Idealnym przykładem zgodności są złożenia typu:

Pressevertreter = Vertreter der Presse = przedstawiciel prasy

Angstgefühl = Gefühl der Angst = uczucie strachu

gdzie stosunek zależności wyrażony przydawką dopełnieniową zgodny jest nie tylko na poziomie fleksji, ale pokrywa się również słowo w słowo z polskim ekwiwalentem.

Nawet jeżeli przydawka dopełnieniowa jest najczęściej występującym odpowiednikiem niemieckich złożzeń wyrazowych tego typu, to mogą one w języku polski być oddawane również np. za pomocą przydawki przymiotnikowej z często zmieniającymi się końcówkami:

-owe: *miasto targowe* = *Messestadt*
-ski: *program autorski* = *Autorenprogramm*
-yjny: *zespół redakcyjny* = *Redaktionsteam*
-niczy: *środek leczniczy* = *Heilmittel*
-ne: *światło dzienne* = *Tageslicht*
usw.

Jednakże samo rozumienie tekstów fachowych dzisiaj już nie wystarcza, aby sprostać współczesnym wymaganiom na europejskim rynku pracy. W erze globalizacji i rozwiniętych możliwości komunikowania przy pomocy korespondencji elektronicznej, skypa czy telekonferencji ważne są również umiejętności posługiwania się językiem mówionym i pisanym z wykorzystaniem tzw. nowych mediów. Nie bez znaczenia są również aspekty interkulturowe, które w kontaktach międzynarodowych znaczą tyle samo, co płynne opanowanie języka obcego.

2. Specyfika grupy docelowej

Przed przystąpieniem do pracy nad tworzeniem modułu należy najpierw odpowiedzieć sobie na pytanie, kto będzie korzystał z materiału i jakie są najbardziej prawdopodobne sytuacje komunikacyjne, w których będzie można wykorzystać znajomość języka obcego.

Odpowiadając na wyżej postawione pytanie, można wyróżnić trzy główne grupy odbiorców i form kształcenia w zakresie języków specjalistycznych:

A) Nauczanie języka fachowego w ramach przygotowania do zawodu.

- Grupy docelowe: młodzież szkół zawodowych oraz dorośli o różnych profilach wykształcenia.
- Cel nauczania: opanowanie podstawowych struktur języka fachowego bez uwzględnienia konkretnej specjalności.

B) Nauczanie języka fachowego w szkołach średnich i wyższych z uwzględnieniem obranego kierunku.

- Grupy docelowe: uczniowie szkół ogólnokształcących i techników zawodowych w klasach profilowanych/bilingwalnych, studenci uniwersytetów i politechnik, pracownicy wyższych uczelni.
- Cel nauczania: a) studia: przygotowanie do podjęcia studiów (semestralnych) w kraju języka docelowego, kształcenie studentów (studia bilingwalne) w kraju macierzystym; b) przygotowanie do zawodu: odbycie (przeprowadzenie) praktyki w kraju lub za granicą, przygotowanie do podjęcia pracy w rodzimych lub zagranicznych przedsiębiorstwach z wymaganą znajomością języka obcego.

C) Nauczanie fachowego języka obcego w ramach doksztalcenia.

- Grupy docelowe: pracownicy różnych przedsiębiorstw i instytucji, prywatni przedsiębiorcy, przedstawiciele wolnych zawodów.

- Cel nauczania: zdobycie dodatkowych kwalifikacji, wynikających z aktualnego zapotrzebowania na umiejętność posługiwania się językiem obcym w miejscu zatrudnienia, zarówno w przedsiębiorstwach krajowych jak i zagranicznych.

Moduły powstałe w ramach Projektu Idial⁴P odnoszą się do dwóch ostatnich grup i form kształcenia (B i C), dlatego też przedstawiając potencjalne uwarunkowania przy planowaniu modułów ograniczymy się właśnie do nich. Na przykładzie nauczania języka fachowego w systemie szkoły wyższej można wykazać, jak różnorodne mogą być cele kształcenia w zależności od potrzeb uczących się.

Nauczanie fachowego języka obcego na studiach

1. Nauczanie języka fachowego pod kątem obranego kierunku studiów

Uczestnicy kursów muszą posiadać kompetencję komunikacyjną w języku obcym, niezbędną do podjęcia i kontynuowania obranego kierunku studiów w kraju macierzystym.

Oczekiwane kompetencje:

- rozumienie/pisanie tekstów fachowych;
- śledzenie wykładów i sporządzanie notatek;
- uczestniczenie w dyskusjach fachowych;
- przygotowanie prezentacji, wygłoszenie referatu;
- wyszukiwanie informacji na dany temat w internecie.

Główne tematy: zgodnie z programem nauczania na danym kierunku.

2. Nauczanie języka fachowego pod kątem uczestnictwa w międzynarodowych programach wymiany studentów

Uczestnicy kursów muszą wykazać się kompetencją komunikacyjną w języku obcym, umożliwiającą podjęcie semestralnych studiów za granicą. Oprócz sprawności wymaganych na zajęciach z przedmiotów kierunkowych ćwiczenia obejmują również wiedzę krajoznawczą oraz znajomość realiów interkulturowych.

Oczekiwane kompetencje uzupełniające:

- orientacja w systemie i przebiegu studiów za granicą;
- znajomość podstawowych form dyskursu akademickiego;
- postrzeganie różnic kulturowych w kontaktach interpersonalnych oraz umiejętność nawiązywania takowych kontaktów;
- umiejętność radzenia sobie w typowych sytuacjach konfliktowych w kraju pobytu.

Główne tematy:

- struktura obranego kierunku studiów w uczelni przyjmującej;
- organizacja procesu nauczania;
- ważne instytucje uczelniane;
- dominujące rodzaje tekstów na danym kierunku;
- stosunki na linii wykładowca – student (hierarchia).

3. Nauczanie języka fachowego pod kątem odbycia praktyki za granicą

Na tym etapie niezbędne są kwalifikacje jak w przypadku podjęcia pełnych studiów za granicą (studia magisterskie, podyplomowe). Oprócz wiedzy interkulturowej i znajomości realiów życia studenckiego i uniwersyteckiego, wymagane są jeszcze inne umiejętności.

Oczekiwane kompetencje:

- zaprezentowanie się w przedsiębiorstwie;
- znajomość struktur hierarchicznych i organizacji pracy;
- umiejętność opisywania procesów produkcyjnych;

-
- planowanie i realizacja projektów;
 - sporządzanie sprawozdań z przebiegu praktyki.

Główne tematy:

- struktura przedsiębiorstw;
- kultura i hierarchie w miejscu pracy;
- podstawowa wiedza z zakresu prawa pracy i praw socjalnych;
- praca w zespole projektowym;
- rodzaje tekstów w przedsiębiorstwie.

4. Nauczanie języka fachowego pod kątem podjęcia pracy w zawodzie

Kompetencje komunikacyjne w tym zakresie mają przede wszystkim umożliwić w przyszłości lub w trakcie trwania studiów podjęcie pracy w zawodzie. Bez względu na to, czy praca realizowana będzie w kraju macierzystym czy za granicą, ważnym elementem będzie pogłębianie kompetencji interkulturowej.

Oczekiwane kompetencje:

a) w przypadku podjęcia w przyszłości pracy w kraju macierzystym:

- pisanie listów urzędowych i prowadzenie korespondencji e-mail;
- prowadzenie rozmów telefonicznych z klientami;
- udzielanie informacji o produktach;
- oprowadzanie po zakładzie;

b) w przypadku podjęcia w przyszłości pracy za granicą:

- prowadzenie pertraktacji/dyskusji;
- tworzenie i przeprowadzanie prezentacji;
- wykorzystywanie typowych strategii rozwiązywania konfliktów i problemów;
- nawiązywanie kontaktów towarzyskich.

Główne tematy:

a) w przypadku podjęcia w przyszłości pracy w kraju macierzystym:

-
- tłumaczenie tekstów fachowych;
 - prezentacja przedsiębiorstwa;
 - udzielanie porad klientom i przyjmowanie reklamacji;
- b) w przypadku podjęcia w przyszłości pracy za granicą:
- zasady pracy w grupie i nad projektami, wykonywanie prezentacji;
 - prowadzenie pertraktacji, dyskusji oraz rozmów typu „small talk”.

Również w procesie doksztalcania należy dokładnie zbadać, w jakim kontekście uczący się będą mogli z dużym prawdopodobieństwem wykorzystać kompetencje językowe w swojej działalności zawodowej. Poniżej tylko niektóre z możliwości:

Nauczanie fachowego języka obcego w ramach doksztalcania

Kompetencje komunikacyjne na stanowisku pracy w kraju macierzystym niezbędne są w celu:

- porozumiewania się z zatrudnionymi w tym samym przedsiębiorstwie obcokrajowcami;
- porozumiewania się z pracownikami spedycyjnymi z zagranicy;
- prezentacji zagranicznym klientom oferty produktów wytwarzanych w zakładzie;
- pełnienia roli tłumacza w rozmowach z kontrahentami/klientami oraz podczas wizytowania przedsiębiorstwa;
 - pełnienia funkcji przewodnika turystycznego;
- porozumiewania się z kontrahentami zagranicznymi w oparciu o korespondencję ustną i pisemną;
- czerpania z Internetu oraz czasopism branżowych informacji na temat produktów oferowanych przez konkurencyjne firmy za granicą albo na temat aktualnych trendów i nowinek technologicznych z własnej branży;
- wykonywania i przedstawiania prezentacji multimedialnych przy wyjazdach służbowych oraz uczestniczenia w rozmowach typu „small talk” w trakcie okazjonalnych pobytów za granicą.

Kompetencje językowe za granicą niezbędne są w celu:

- podjęcia pracy w zagranicznej filii macierzystego przedsiębiorstwa;
- prowadzenia samodzielnej obsługi klientów zewnętrznych w kraju docelowym;
- uczestniczenia w projektach realizowanych przez współpartnerów w kraju docelowym;
- porozumiewania się w języku obcym z obsługą pociągów, samolotów i statków.

3. Przygotowanie do pracy z tekstem fachowym

Problemem dla uczących się jest nie tylko terminologia tekstów fachowych, lecz również skomplikowane struktury językowe i charakterystyczny styl, które nie są powszechnie stosowane w języku potocznym. Nauczyciel staje w związku tym przed karkołomnym zadaniem opracowania tekstów w taki sposób, aby uczeń mógł je „przetrawić”, zachowując jednocześnie zawartą w nich treść merytoryczną. Treść można co prawda na początkowym etapie nauki nieco uprościć, ale głównym celem jest rozumienie autentycznych tekstów fachowych. Można jednak przygotować uczestników kursu do pracy z wymagającymi tekstami fachowymi.

1. Aktywacja posiadanej wiedzy

Psychologowie uczenia się podkreślają od lat znaczenie aktywowania posiadanej wiedzy w procesie przyswajania i przetwarzania nowych informacji. Ponieważ wiedza przechowywana jest w różnych „szufladach”, w zależności od kontekstu, w którym została nabyta, niezmiernie ważne jest aktywowanie tych właśnie pokładów, które będą pomocne w zrozumieniu przerabianego tematu, np. wiedza fachowa z danego tematu, znajomość rodzajów tekstu czy terminologia fachowa. Poniższy przykład z modułu „Presse und Journalismus” świadczy o tym, że można przy okazji poszerzyć wiedzę o nowe elementy:

Przykład:

Im Text steht, dass Japan *die drittgrößte Volkswirtschaft der Welt* ist. Wer belegt den ersten und den zweiten Platz? Wie heißt die führende Volkswirtschaft Europas? Welchen Platz nimmt in dieser Statistik die polnische Wirtschaft ein?

2. Impuls wizualny

Często spotykanym w podręcznikach środkiem aktywowania posiadanej wiedzy są szkice, fotografie, karykatury czy collage, które służą jako punkt wyjścia do dyskusji na określony temat. W tym celu przydatne są również nagłówki z gazet, prowokująco brzmiąca teza i antyteza.

Przykład:

Schauen Sie sich die Bilder an und erfinden Sie in Kleingruppen eine Story. Binden Sie Denk- und Sprechblasen ein und entwerfen Sie ein Plakat. Die Bildsequenz kann geändert oder ergänzt werden. Entscheiden Sie dann in der Großgruppe, welches Storyboard das interessanteste ist.

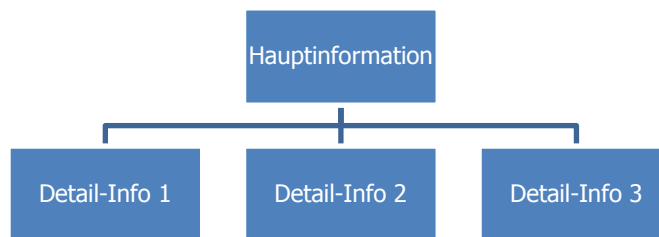
3. Asocjo-

gram

Asocjogram pomocny jest szczególnie wówczas, gdy możemy nawiązać do wcześniejszych informacji zakodowanych w pamięci. Można tworzyć asocjogram również w trakcie pracy nad tekstem jako środek ułatwiający zrozumienie najważniejszych relacji zachodzących pomiędzy poszczególnymi akapitami/informacjami tekstu.

Przykład:

Die Zeitungstexte enthalten in der Regel einen oder mehrere Hauptgedanken, die jeweils durch ergänzende Detailinformationen begleitet werden. Lesen Sie den Text „Sterbende Schwäne“ und analysieren Sie ihn nach dem folgenden Schema:

Innym przykładem zastosowania asocjogramu w pracy z tekstem jest np. znajomość zasad tworzenia i rozumienia informacji prasowych:

Przykład:

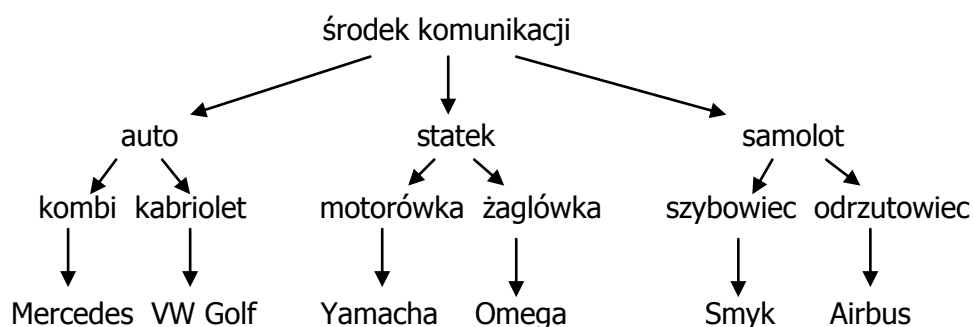
Wiadomość prasowa musi być tak skonstruowana, aby najważniejsze informacje pojawiły się na początku artykułu. Tu czytelnik znajdzie odpowiedź na najważniejsze pytania dotyczące opisywanych wydarzeń: **Kto? Co? Kiedy? Gdzie? Dlaczego?** Ta zasada jest często określana mianem „odwróconej piramidy”, która symbolizuje zmniejszającą się ważność kolejnych informacji pojawiających się w tekście. Ma to zachęcić czytelnika do przeczytania następnych akapitów, w których podane są mniej lub bardziej istotne szczegóły.

Spróbuj przeanalizować zamieszczone w tej części materiału artykuły przy pomocy odwróconej piramidy.

4. Skojarzenia leksykalne

Powszechnie znaną formą zapamiętywania i przywoływania z pamięci wyrazów są tzw. skojarzenia leksykalne, czyli gromadzenie wielu wyrazów wokół podstawowego słowa/pojęcia, które jest osią skojarzeń, pojęciem nadrzędnym w stosunku do pozostałych. Pozwala to na utrwalenie wcześniej poznanego słownictwa i szybkie skojarzenia tematyczne.

Przykład:

Jak już wyżej wspomniano, uczniowie mają problemy nie tylko ze zrozumieniem wyrazów złożonych, bardzo rozpowszechnionych w języku niemieckim, ale też z interpretacją poszczególnych elementów semantycznych na poziomie zdania. Poniższy przykład ilustruje, jak można radzić sobie ze zrozumieniem wymagających struktur leksykalno-składniowych z wykorzystaniem strategicznej wiedzy na ten temat:

Die Katzenmutter nimmt die Welpen auf Mäusejagd mit.

jüngere Generation (= Welpen)

_____ gibt Fähigkeiten und Kenntnisse (= Mäusejagd) weiter an die _____ junge Katzen

www.idial4p-center.org

Przygotowanie ćwiczeń interkulturowych

Celem ćwiczeń o zabarwieniu interkulturowym jest przygotowanie uczestników kursu do współdziałania z ludźmi w miejscu pracy bądź na uczelni w kraju docelowym. Słuchacze powinni po ukończeniu nauki posiadać odpowiednie kompetencje językowe i socjalne, niezbędne do budowy relacji interkulturowych. Muszą być w związku z tym odpowiednio wyedukowani i wyczuleni na odmienne od własnych doświadczeń sytuacje interpersonalne.

Najlepszą metodą pozyskiwania wiedzy o kulturze jest nauka przez doświadczenie. Można się uczyć za granicą lub we własnym kraju, poprzez kontakt z ludźmi. W każdym razie należy rozmawiać o oczekiwaniach, wyobrażeniach i – jeżeli to możliwe – o doświadczeniach słuchaczy w kontaktach z ludźmi z innych obszarów kulturowych. Jest to pierwszy krok do poznania i zweryfikowania uprzedzeń, które często stoją na drodze wzajemnej akceptacji i poznania.

Z drugiej strony oczekuje się od nauczycieli, że dysponują oni ugruntowaną i szeroką wiedzą kulturową o kraju, którego języka nauczają, potrafią tę wiedzę przekazać i zilustrować konkretnymi przykładami. Z badań wynika, że bogate doświadczenia kulturowe nauczyciela wpływa pozytywnie na dokonania uczniów. Oprócz tego nauczyciel musi dysponować materiałem poglądowym oraz symulować zbliżone do autentycznych sytuacje komunikacyjne, w których oprócz wiedzy i adekwatnych środków językowych istotną rolę będą odgrywały emocje i zachowania intuicyjne.

Kryteria, za pomocą których opisuje się i różnicuje kultury, określane są mianem standardów kulturowych. Takie „wyznaczniki” zachęcają z jednej strony do tworzenia i utrwalania stereotypów, z drugiej strony pomagają jednak zrozumieć „obce” zachowania. Jeżeli chodzi o niemieckie standardy kulturowe, przedmiotem nauczania powinny być: „Przestrzeganie reguł”, „Poczucie czasu”, „Zażyłość i dystans”, „Prywat-

ność a sprawy zawodowe” oraz „Dystans do władzy”. Wszystkie wymienione standardy odgrywają dużą rolę w kontaktach z Niemcami.

Komunikacja zawodowa wymaga również znajomości świata pracy, warunków społecznych, instytucji państwowych i struktury przedsiębiorstwa. Ważnym czynnikiem kulturowym w Niemczech jest też wyczucie hierarchii.

Obszerny materiał, dotyczący wymienionych zagadnień, jest dostępny w Internecie, dlatego uczący się mogą bez problemów zdobyć niezbędne informacje we własnym zakresie. Źródłem godnym polecenia są też podręczniki do nauki języka fachowego, gdzie można uzyskać wiele informacji z zakresu terminologii, nazewnictwa funkcji, stanowisk, zawodów i zwyczajów w miejscu pracy.

Materiały audiowizualne są pomocne w odtwarzaniu autentycznych rozmów, prowadzonych w środowisku zawodowym lub uniwersyteckim. Często tematem zajęć są w tym kontekście tzw. „critical incidents”, ponieważ przedstawiają one typowe sytuacje konfliktowe o podłożu interkulturowym. Z dydaktycznego punktu widzenia „critical incidents” mają tę zaletę, że nie są to typowe, przewidywalne sytuacje; żeby je zrozumieć i dotrzeć do źródeł konfliktu, potrzebna jest wiedza i doświadczenie. Takie sytuacje stanowią dobry przykład, jak unikać sytuacji konfliktowych i zapobiegać niepotrzebnym napięciom.

Swoją specyfikę ma nie tylko komunikacja ustna, ale też pisemna. E-maile, korespondencja urzędowa, protokoły, formularze, sprawozdania, umowy i teksty naukowe w każdej kulturze różnią się od siebie. Ich znajomość wymagana jest zarówno w przypadku podjęcia pracy za granicą, jak też we własnym kraju.

*Materiał powstał w oparciu o przewodnik metodyczny dla nauczycieli, zainteresowanych tworzeniem modułów dydaktycznych w wersji online, według koncepcji IDIAL⁴P, opracowanym przez zespół IIK Düsseldorf (Institut für Interkulturelle Kommunikation). Tytuł oryginału: „Handreichungen für Didaktiker zur Erstellung von regionalisierten Online-Fachfremdsprachenmodulen nach dem Konzept von IDIAL⁴P”.

Wszystkie przykłady zamieszczone w niniejszych wskazówkach metodycznych pochodzą z powstałych w ramach Projektu IDIAL⁴P modułów do nauki języka niemieckiego i polskiego: „Presse und Journalismus” oraz „Język prasy”.

• Lekcja 1

Nasza gazeta

Zastanów się i przeczytaj

Gazetka uczniowska „noVum” powstała w Warszawie, w czasie zimowiska dziennikarskiego z udziałem uczniów z różnych szkół i miast Polski. Na wstępie dowiadujemy się o przebiegu, organizacji i efektach warsztatów. Informacje kierowane do czytelników we wstępie od redakcji zawierają wiele przymiotników, które służą do wyrażania jakości i właściwości opisywanych osób, sytuacji, instytucji itp. Podkreśl w podanych wyrażeniach przymiotniki i zaznacz w tabeli ich funkcję w tekście.

Przymiotnik + rzeczownik	Jakość	Właściwość	Znaczenie w moim języku: D
<u>siedmiodniowa</u> praca		x	<i>siebentägige Arbeit</i>
<u>początkujący</u> dziennikarz			
zimowisko dziennikarskie			
niezła szkoła	x		<i>recht gute Schule</i>
ogromne wyzwanie			
intensywna praca			
napięta atmosfera			
drobne sprzeczki			
ostre boje			
krótkotrwałe załamania			
dobra zabawa			
profesjonalne redakcje			
codziennosc zimowiskowa			
informacje kulturalne			

1 2/09

noVum

Drodzy czytelnicy!
 Przed Wami „noVum”! - efekt siedmiodniowej pracy ośmiu początkujących dziennikarzy z różnych części Polski. Redakcja gazetki zawiązała się na czas zimowiska dziennikarskiego w lutym 2009 r. w Warszawie. Tworzenie „noVum” było dla nas niezłą szkołą pisania i ogromnym wyzwaniem. Praca w redakcji była bardzo intensywna, a atmosfera napięta: drobne sprzeczki, ostre boje z redaktorką o każde słowo i krótkotrwałe załamania nerwowe nie przeszkodziły nam ostatecznie w dobrej zabawie. Obserwujemy, komentujemy i informujemy. W gazetce poruszamy kwestie związane z naszym pobytem w Warszawie i opisujemy świat mediów. Znajdziecie tu relacje ze spotkań z dziennikarzami i po wizytach w profesjonalnych redakcjach, teksty opisujące naszą codzienność zimowiskową oraz informacje kulturalne. Zapraszamy do lektury i komentarzy na forum naszej gazety.

Redakcja „noVum”

Bartłomiej Graczk - redaktor naczelny
 Monika Sawicka - sekretarz redakcji, korekta
 Maja Zuchewicz - dziennikarz, korekta, tłumacz
 Michał Olszak - dziennikarz
 Patryk Paprocki - dziennikarz
 Maksim Milto - dziennikarz
 Magdalena Świądro - dziennikarz
 Jakub Zawadzki - dziennikarz
 Hanka Nowicka - wydawca

Niepodpisane fotografie są własnością redakcji.

Pomyśl

Przedstawiona obok sytuacja to kolegium redakcyjne w pewnej gazecie. Czego dotyczyło spotkanie i jak się zakończyło?

Napisz

Posługując się wyrażeniami, jakie poznałeś w poprzednich ćwiczeniach i tekstach, uzupełnij dymki w komiksie.

Porozmawiaj

W grupie kolegów odegrajcie scenkę kolegium redakcyjnego.

Meinung /Opinie

Das interessiert mich überhaupt nicht.
To mnie w ogóle nie interesuje.

Ich finde, ...
Moim zdaniem ...

Ich glaube/Ich denke/Ich meine, dass ...
Sądzę/myślę/wydaje mi się, że ...

Ich bin der Meinung/Ansicht, dass ...
Jestem zdania, że ...

Ich würde sagen, dass ...
Powiedziałbym, że ...

Es kommt nämlich auf (*den Preis*) an.
To jest mianowicie kwestia ceny.

Ich halte beide Standpunkte für falsch.
Uważam, oba punkty widzenia są fałszywe.

Die Gefahr sehe ich darin, dass ...
Niebezpieczeństwo widzę w tym, że ...

Das ist der ganz entscheidende Punkt.
To jest decydujący punkt.

Gewissheit / Pewność siebie

Ich bin (mir) ganz sicher, dass...
Jestem pewien/pewna, że ...

Das kann ich ganz genau sagen: ...
To mogę powiedzieć na pewno: ...

Das weiß ich (sicher/genau).
Wiem to (na pewno/dokładnie).

Ich erinnere mich daran, dass/warum...
Pamiętam, że/z jakiego powodu ...

Das ist halt so.
Tak to jest.

So ist es (eben).
Dobrze! (Tak to już jest.)

Das ist doch sicher/klar.
To jest pewne (oczywiste).

Ich bin davon überzeugt, dass...
Jestem o tym przekonany, że ...

Wykorzystaj i zapamiętaj!

Argumentationshilfen / Argumentowanie

Alle, die ich kenne, ...
Wszyscy, których znam ...

Das stimmt! Martin sagt das auch.
To prawda! Martin też tak twierdzi.

Wer das glaubt, ist nicht normal!
Nikt normalny w to nie uwierzy!

Hör auf! Das schaffst du doch!
Przestań! Dasz radę!

Ja schon, aber...
Niby tak, ale ...

Völlig richtig! Andererseits ...
Zgadza się, ale z drugiej strony ...

Das stimmt natürlich, aber...
To jest oczywiście prawda, ale ...

Das finde ich auch, trotzdem...
Też jestem tego zdania, mimo to ...

Vielleicht darf ich dazu noch sagen, dass...
Chciałbym jeszcze dodać (uzupełnić), że ...

• Lekcja 2

Nasz zespół

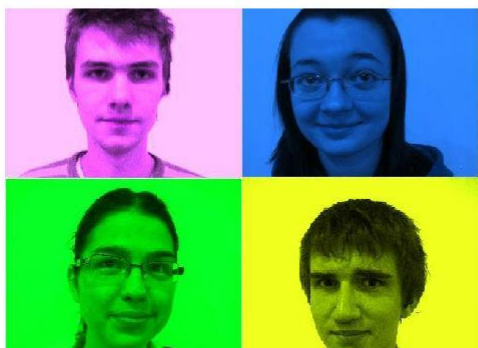
Zastanów się i przeczytaj

Przeczytaj biogramy młodych redaktorów „noVum” i sporządź dla każdego z nich „List gończy”. Postaraj się, aby umieścić w nim wszystkie informacje zawarte w tekście na ich temat. Informacje na temat funkcji pełnionych w redakcji znajdziesz w artykule wstępnym.

Imię:	Michał	Maks	Maja	Magdalena	Bartłomiej	Patryk	Jakub	Monika
Nazwisko:								
Funkcja:								
Zamieszkały/a:								
Wiek:								
Szkoła:								
Klasa:								
Kolor:								
Cechy charakteru:								
Języki obce:								
Hobby:								
Czas wolny:								
Doświadczenie dziennikarskie:								
Plany na przyszłość:								

noVum

1 2/09

Magdalena Świądro (niebieski)

Uczennica gimnazjum w Tarnowie. Miła, niewysoka dziewczyna. Lubi słuchać dobrej muzyki, tańczyć hip hop, house, jazz, i oczywiście spać. Marzy jej się występ w musicalu i podróż dookoła świata.

DZIENNIKARZE NOVUM

Michał Olszak (różowy)

lat 17, uczeń klasy o profilu dziennikarsko - prawnym w III LO w Gliwicach. Osoba energiczna, towarzyska i wygadana. Lubi dobrą muzykę lat 80., białą kawę oraz podróże. Marzy o pracy w telewizji. Jego motto brzmi: „Nie ma rzeczy niemożliwych, wystarczy tylko chcieć”.

Maks Milto (żółty)

ma 17 lat i pochodzi z Wilna. Mieszka i uczy się w Mińsku w gimnazjum o profilu architektoniczno artystycznym w klasie matematycznej. Interesuje się architekturą i sztuką. Kolekcjonuje bilety kolejowe. W przyszłości zamierza studiować turystykę na Europejskim Humanistycznym Uniwersytecie w Wilnie. Te warsztaty to jego pierwsze doświadczenie dziennikarskie.

Maja Zuchewicz (zielony)

uczennica drugiej klasy LO w Zielonej Górze. Mówi o sobie „najwyklesza w świecie siedemnastolatka”. Skromność łączy z pewnością siebie. Fascynują ją lata 80. i skandynawskie kino. Włada dwoma językami obcymi: angielskim i niemieckim. W przyszłości zamierza studiować filologię norweską.

1 2/09

noVum

Jakub Zawadzki (beżowy)

lat 18, mieszkaniec Ostrowa Wielkopolskiego. Píše w dziale motoryzacja i humor w szkolnej gazetce. Lubi słuchać głośno muzyki: hip hop, dance i trance. Unika bezsensownych kłótni. Czas wolny spędza przed komputerem, surfując godzinami w internecie. W telewizji lubi oglądać wiadomości oraz kanały TVN Turbo i Discovery.

DZIENNIKARZE NOVUM

Bartłomiej Graczak (żółty)

redaktor naczelny. Uczeń III LO w Ostrowcu Świętokrzyskim. Jego przygoda z pisaniem zaczęła się od serwisu kibiców zespołu piłkarskiego KSZO Ostrowiec, od X 2007 Bartek publikuje swoje teksty w serwisie Wiadomości24.pl. W przyszłości chciałby zostać prezenterem radiowym lub telewizyjnym. Jego autorytetem dziennikarskim jest Jarosław Kuźniar.

Patryk Paprocki

(zielony) uczeń gimnazjum, Wrocławianin. Wieczorami można go spotkać na wyspie Słodowej. Fan muzyki rock, reggae, alternatywa, jeździ na koncerty na terenie całej Europy. Książki pożera jak jedzenie. Jest optymistą i dba o innych

Monika Sawicka (niebieski)

sekretarz redakcji noVum. Rodowita wrocławianka, uczennica II klasy LO. Uczestniczka wielu warsztatów dziennikarskich. Optymistka i złośnica. Uważa, że ma w życiu szczęście. Kolekcjonuje ulotki reklamowe. Lubi dobrą muzykę i głośne bekanie, w samotności i w towarzystwie.

Pomyśl

Korzystając z wyrażeń, jakich używają dziennikarze gazety NoVum w swoich biogramach, przedstaw osoby na zdjęciach obok.

Spróbuj odgadnąć ich zainteresowania i cechy charakteru zgodnie z własnymi wyobrażeniami.

Porozmawiaj

Spróbuj wcielić się w rolę jednej z osób na zdjęciach. Odpowiadając na pytania partnera, pozwól mu zgadnąć, kim jesteś. Zamieńcie się rolami w parach.

Napisz

Podpisz portrety osób przedstawionych na zdjęciach odpowiednim cytatem, który mógłby być ich życiowym motto.

Personalangaben / Dane osobowe

ein südeuropäisches Aussehen haben
mieć południowy wygląd/urodę

von dicker, dünner, hagerer, kleiner Statur sein
mieć otyłą, szczupłą, chudą budowę
ciała/sylwetkę

Vollbart/Schnurbart/ 3-Tage-Bart tragen
nosić brodę/wąsy/ trzydniowy zarost

Haare: Locken, (wildes) Kraushaar, Dreadhaar
(Dreadlocken)
włosy: loki, kędzierzawa czupryna, dredy

Arme und Hände: zart, kräftig, rau, fein
ramiona i ręce: delikatne, silne, szorstkie,
ładne

sich schüchtern/hilfsbereit/herausfordernd
benehmen

zachowywać się bojaźliwie, wyzywająco,
okazywać pomoc

Vorschlagen / Proponowanie

Ich würde es besser finden, wenn ...
Bardziej by mi się podobało, gdyby ...

Ich schlage vor, dass ...
Proponuję, żeby ...

Es wäre besser, wenn ...
Byłoby lepiej, gdyby ...

Wir sollten uns lieber darauf konzentrieren, wie ...
Powinniśmy się lepiej skupić na tym, jak ...

An deiner Stelle würde ich es nicht tun.
Na twoim miejscu nie zrobiłbym tego.

Wollen wir gemeinsam Essen gehen?
Może pójdziemy razem coś zjeść?

Mir ist gerade Folgendes eingefallen: ...
Przyszedł mi właśnie go głowy następujący
pomysł: ...

Und wie findest du die Idee, dass wir ...
A jak podoba ci się pomysł, abyśmy ...

Zustimmung ausdrücken / Wyrażanie akceptacji

Da bin ich ganz/völlig deiner Meinung.
Zgadzam się z tobą całkowicie.

Da hast du Recht.
Masz rację.

Das sehe/finde ich auch so.
Jestem tego samego zdania.

Ich denke darüber genauso.
Mam takie samo zdanie na ten temat.

Das ist wahr/richtig.
To prawda.

Ich bin damit einverstanden. / Dem stimme ich zu.
Zgadzam się z tym.

Ich bin dafür.
Jestem za (tym).

Ich stimme mit dir/damit vollkommen überein.
Zgadzam się z tobą w pełni.

Das kann ich akzeptieren.
To mogę zaakceptować.

Wykorzystaj i zapamiętaj!

• Lekcja 3

Moje miasto

Zastanów się i przeczytaj

1. W impresywnym eseju pt. „Sawanna w centrum stolicy” Maja opisuje swoją wizytę w warszawskiej kawiarni „Pożegnanie z Afryką” („Jenseits von Afrika”) poprzez filtr skojarzeń. Wyrażenia, które kojarzą się jej z powieścią Karen Blixen, umieszczone zostały w tabeli. Spróbuj poszukać własnych, dowolnych skojarzeń do jednego ze słów tworzących wyrażenie.

Skojarzenia Mai	Moje skojarzenia	Znaczenie w moim języku: D
gorące powietrze		
woń hebanu i kawy		
rozłożysta palma		
<u>wyostrzone</u> zmysły	<i>wyostrzony wzrok, dowcip</i>	<i>die geschärften Sinne, geschärfter Blick, raffinierter Witz</i>
szum traw		
<u>powiew</u> wiatru	<i>powiew sympatii, świeżości</i>	<i>Windhauch, ein Hauch von Sympathie, frischer Wind/Hauch</i>
słomiana zasłona		
rytualny taniec		
afrykańskie bębny		
czarnoskóry wojownik		

2. Czego dowiedziałeś się z tekstu o Pałacu Kultury i Nauki (PKiN) w Warszawie? Wynotuj w podpunktach najważniejsze fakty. Poszukaj w internecie podobnych informacji na temat Syrenki – innego symbolu stolicy Polski i uzupełnij tabelę.

Pałac Kultury i Nauki (PKiN)	Syrenka Warszawska
Znaczenie: <i>zabytek, symbol Warszawy</i>	Znaczenie: <i>zabytek, symbol Warszawy</i>
Położenie:	
Historia:	
Charakterystyka/Wygląd:	

noVum

1 2/09

Autor: Treez44est (licencja cc)

Sawanna w centrum stolicy

Gorące powietrze buchnęło mi w twarz, kiedy przemarznięta weszłam do lokalu. Znalazłam się w Afryce.

Ogarnęła mnie woń hebanu i kawy, o którą mój organizm domagał się od kilku godzin. Usiadłam przy stoliku na pufie - zebrze i poczułam się jak odpoczywająca na werandzie, w cieniu rozłożystej palmy, Karen Blixen, autorka powieści „Pożegnanie z Afryką”, której tytuł dał nazwę kawiarni. Zmysły na moment wyostrzyły mi się i usłyszałam szum traw na przestrzennej sawannie. Orzeźwiający, lekki powiew wiatru poruszył słomianą zasłoną, która zaczęła odprawiać rytualny taniec. W płynącej z radia współczesnej piosence zabrzmiało bicie afrykańskich bębnow. Wchodzący z mroźnej ulicy klient, po wejściu do kawiarni przeobraził się w czarnoskórego wojownika, rzucającego w kierunku kelnerki niezrozumiałe dla mnie słowa. Żyrafa z plakatu jakby ożyła, zaczęła niebezpiecznie zbliżać się w moim kierunku.

Spłoszona spojrzałam na zegarek. Jestem spóźniona! Musiałam opuścić Czarny Łąd, niczym Karen opuszczającą swą kenijską farmę. Mam nadzieję, że jeszcze wrócę do „Pożegnania z Afryką”, tym razem z poczuciem, że nie muszę się tak szybko żegnać.

Maja Zuchewicz

1 2/09

noVum

Pałac Kultury i Nauki jest jednym z najciekawszych zabytków Warszawy. To drugi obok Syrenki symbol naszej stolicy, położony w samym jej centrum. Powstał w latach komunistycznych jako dar od Związku Radzieckiego dla "bratniego narodu". Na szczycie znajduje się ogromny zegar – najwyższy położony w Europie. Pałac ma czterdzieści cztery kondygnacje, z czego trzydzieści trzy są przeznaczone dla turystów. Ze szczytu pałacu rozpościera się zachwycająca panorama stolicy. Niejednej osobie ten widok zaparł dech w piersiach.

Magda Świądro

Pomyśl

Wybierz obiekt architektoniczny, który jest lub mógłby być atrakcją Twojej miejscowości.

Napisz

Napisz notatkę, która byłaby opisem tego miejsca na pocztówce. Zawrzyj dużo szczegółów.

Porozmawiaj

Wciel się w rolę przewodnika i opowiedz w klasie o klimacie i atmosferze tego miejsca.

Richtungsangabe/ Kierunek

im Vordergrund/Hintergrund
na pierwszym/drugim planie

im oberen/unteren/mittleren Teil
w górnej/dolnej/środkowej części

auf der linken/rechten Seite
na (po) lewej/prawej stronie

davor/dahinter/neben/in der Mitte
przed/z tyłu/obok/w środku

von vorn/hinten/oben/unten
z przodu/z tyłu/z góry/z dołu

der 2. von links/rechts
drugi po lewej/ prawej

künstliches/gedämpftes Licht/Tageslicht
sztuczne/przytłumione światło

Opis miejsca/ Standortbeschreibung

ruhige Lage
spokojna okolica

Prächtiges Panorama auf Weinberg
wspaniały widok/panorama na winne
wzgórza

zahlreiche Museen, Sehenswürdigkeiten
liczne muzea, atrakcje

sportliche/kulturelle/gastronomische Aktivitäten
obiekty sportowe/
kulturalne/gastronomiczne

nordwestlicher Teil Polens
południowo-wschodnia część Polski

liegt ungefähr 12 km von ... entfernt
leży mniej więcej 12 km od ...

die Altstadt besichtigen
zwiedzać stare miasto

Cechy charakteru / Charakterzüge

eifersüchtig/fröhlich/romantisch/hilfsbereit
zazdrosny/wesoły/romantyczny
/pomocny

für jeden Spaß zu haben
chętny do zabawy

sich extrem für etw. einsetzen
angażować się ekstremalnie w coś

Sachen zu Ende führen
doprowadzać sprawy do końca

kämpferischer Natur sein
mieć waleczną naturę

sich in neuen Situationen wohl fühlen
odnajdywać się w nowych sytuacjach

manchmal kühl wirken
czasem sprawiać chłodne wrażenie

Angst haben vor (Fremden)
bać się (obcych)

Wykorzystaj i zapamiętaj!

• Lekcja 4

Gorący temat

Zastanów się
i przeczytaj

1. Zanim zapoznasz się z artykułem pt. „Niebieskie migdały”, wyobraź sobie, że jako klient biura podróży chcesz poskarżyć się na złą jakość oferowanych usług. Do podania dołączasz wypełnioną mini-ankietę, w której wyrażasz swoje niezadowolenie.

2. W artykule pt. „Niemoc czy niechęć” mamy do czynienia z pewnym niefortunnym wydarzeniem. Zanim dowiesz się, o co chodzi, spróbuj przyporządkować odpowiednim podmiotom w lewej kolumnie określone czynności.

Kierowca
Niepełnosprawna kobieta
Pasażerowie
Autobus

1. Jeszcze nigdy nie miałem powodu do
2. Spodziewałem się ...
3. Zabrakło informacji odnośnie ...
4. Bulwersująca mnie kwestia dotyczy ...
5. Chciałbym dowiedzieć się czegoś więcej na temat ...
6. Miałem nadzieję, że nie będę musiał ...
7. Niestety, ...
8. Jedynym udanym punktem programu była <i>dyskoteka</i> .

nie została wpuszczona do autobusu.
116 podjeżdża na przystanek.
zachowuje się, jakby nie widział kobiety na przystanku.
zdradza zniecierpliwienie i irytację.
mamrocze coś zdenerwowany.
czeka na następny autobus.
nie kwapią się do pomocy.
nie jest przystosowany do przewozu osób niepełnosprawnych.
wysiadają z autobusu.

noVum

1 2/09

Niebieskie migdały

Będąc na warsztatach dziennikarskich jeszcze nigdy nie miałem okazji do tylu przemyśleń na temat kolorów. Barwy może i umilają życie, lecz nie uczą dziennikarstwa.

Przyjeżdżając tu spodziewałem się czegoś innego. Początkowo traciłem czas na pochodzące rodem z podstawówki zajęcia integracyjne. Były kolorowe flamastry, wieże z klocków oraz mnóstwo barwnych karteczek. Może wystarczyłoby po prostu zrealizować punkt po punkcie pierwotny program naszego pobytu? Jestem pewny, że dyskoteka, którą niestety pominęto, rozwiązałaby problem integracji.

Nie podobała mi się postawa naszych animatorów. Od jednej z prowadzących zajęcia dowiedziałem się, że lubi kolor niebieski, o drugiej, że przyjechała wprost z Moskwy. Zabrakło natomiast informacji na temat poprawnego pisania newsów, recenzji i przeprowadzania wywiadów. To nie jest warsztat dziennikarski, a ktoś tę wiedzę musi przekazywać.

- Nie przekazałem wszystkiego, co chciałem na temat poszczególnych gatunków dziennikarskich – przyznaje jeden z animatorów, Marcin Grudzień. Za przyczynę tego podaje brak czasu. - Gdybym chciał powiedzieć na przykład o wywiadzie, ucierpiałby na tym program

rozrywkowy, poza tym skupiamy się na tworzeniu gazetek.

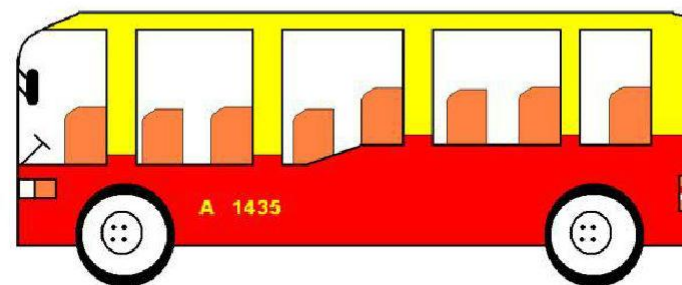
Następna bulwersująca mnie kwestia dotyczy organizacji pracy na warsztatach. Dlaczego wypisywałem rzeczy, które są mi wystarczająco znane, jak cechy dobrego dziennikarza? Chciałbym dowiedzieć się czegoś więcej, lecz niestety na dobrych chęciach się to kończy. Jedynym prawdziwie warsztatowym punktem programu była wizyta ludzi z Fundacji Nowe Media i dziennikarzy Renaty Kim oraz Igora Zalewskiego, którzy mówili o swoim doświadczeniu zawodowym. Większość czasu jednak spędzamy na warsztatach prowadzonych przez trójkę animatorów.

Przyjeżdżając na zimowisko dziennikarskie do Warszawy, miałem nadzieję, że wezmę udział w wartościowych warsztatach dziennikarskich. Niestety zbyt często myślałem tylko o niebieskich migdałach. A miało być tak pięknie.

Michał Olszak

noVum

1 2/09

NIEMOC CZY NIECHĘĆ?

Niepełnosprawna pasażerka nie została wpuszczona do warszawskiego autobusu.

Krakowskie Przedmieście, przystanek Oleandrów. Na autobus czeka niepełnosprawna kobieta na elektrycznym wózku, pozwalającym jej poruszać się, ale bardzo ciężkim, jeśli trzeba go podnieść lub wjechać na nierówność czy stopień.

Nadjeżdża autobus 116, do którego kobieta chciała się dostać. Drzwi otwierają się. Niepełnosprawna pasażerka czeka, aż kierowca pomoże jej wsiąść. Kierowca jednak zachowuje się, jakby nie widział w lusterkach

znajdującej się przy krawężniku kobiety. W końcu, gdy inni pasażerowie wsiadli, niepełnosprawna nadal czekała na przystanku, a autobus nie ruszał. Kierowca ospale wysiadł z kabiny. Najpierw wyprasza z pojazdu ludzi, którzy do niego wsiadli, żeby otworzyć klapę - pomost łączący autobus z krawężnikiem. Gołymi rękoma nie udaje mu się jednak tego zrobić. Kierowca dochodzi do wniosku, że potrzebuje klucza. Wraca do kabiny, przeszukuje schowki, w których powinien go znaleźć. Mijają minuty. Kierowca jeszcze raz próbuje bez żadnego narzędzia. W końcu mamrocząc zdenerwowany - "Ja tego nie zrobię." Po chwili wraca do niepełnosprawnej. Mówi, że nie

Rys. Jakub Zawadzki

jest w stanie jej otworzyć. Tłumaczy dlaczego. Jego ton zdradza zniecierpliwienie i irytację problemem, zachowuje się, jakby chciał dać do zrozumienia kobiecie, że cały ten kłopot to jej wina. Pasażerowie patrzają, pokazując sobie palcami kierowcę, lecz nie robią nic, żeby jej pomóc. Wśród kolejnych nadjeżdżających autobusów, widząc inną linię, która pasuje kobiecie. Kierowca 116 zniecierpliwiony wsiada, zamyka drzwi pojazdu i odjeżdża. Kobieta na wózku, zdenerwowana i zawstydzona czeka na następny autobus.

Jakub Zawadzki

Pomyśl

Przyjrzyj się zdjęciom obok. Jakie problemy szkolnej młodzieży one ilustrują? W tym celu:

- zdefiniuj problem
- określ jego przyczyny
- zaproponuj rozwiązanie

Napisz

Zapisz swoje przemyślenia w tabeli:

problem	przyczyna	rozwiązania

Porozmawiaj

Zorganizujcie w klasie debatę we współpracy z nauczycielem.

Vorwürfe / Pretensje

Es war doch abgesprochen, dass ...
Umówiliśmy się przecież, że ...

Haben wir das nicht anders vereinbart?
Umowa była chyba inna?

Ich möchte mich über ... beschweren.
Chciałbym/Chciałabym poskarżyć się na ...

Ich kann deinen Ärger nicht verstehen.
Nie mogę zrozumieć twojego poirytowania.

Ich bin nicht zufrieden mit ...
Nie jestem zadowolony/-na z ...

Ich habe erwartet, dass ...
Oczekiwałem/-am, że ...

Das regt mich auf, dass/wenn ...
Irytuje mnie, że/gdy ...

Leider muss ich feststellen, dass ...
Niestety, muszę stwierdzić, że ...

Versöhnung / Pojednanie

Du brauchst dich gar nicht so aufzuregen wegen ...
Nie musisz się tak złościć z powodu ...

Ich hoffe, du bist mir nicht böse wegen ...
Mam nadzieję, że nie gniewasz się na mnie
z powodu ...

Die Sache ist mir sehr peinlich.
Czuję w tej sprawie duży dyskomfort.

Es tut mir sehr Leid, dass ...
Bardzo mi przykro, że ...

Sei mir bitte nicht böse, wenn ...
Nie gniewaj się na mnie, jeżeli ...

Leider muss ich dir mitteilen, dass ...
Niestety, muszę ci powiedzieć, że ...

Es ist mir schon klar, dass ich ...
Zdaję sobie sprawę, że ...

Was kann ich als Ersatz dafür für dich tun?
Co mogę w zamian za to dla ciebie zrobić?

Wie kann ich den Fehler wiedergutmachen?
Jak mogę naprawić ten błąd?

Kritik / Krytyka

Ich sehe nicht ein, warum ...
Nie rozumiem, dlaczego/z jakiego powodu
...

Das lasse ich mir nicht gefallen!
Nie pozwolę sobie na to!

Bist du wahnsinnig?!
Jesteś nienormalny?! (Oszalałeś/-łaś!)?!

Bei mir kommst du damit nicht durch!
Ten numer u mnie nie przejdzie!

Was hast du wieder angerichtet?
Co znowu nabriłeś/-łaś?

Was soll denn das?!
Co to ma znaczyć?!

Du spinnst wohl!
Chyba żartujesz!

Ach so, gedacht hast du? Interessant.
Ach tak, myślałeś? A to ciekawe.

Ich bin ziemlich sauer, dass ...
Jestem nieco zły (wkurzony), że ...

Wykorzystaj i zapamiętaj!

• Lekcja 5

Rozmowa dnia

Zastanów się i przeczytaj

Maks, jedyny obcokrajowiec w redakcji, opowiada w wywiadzie o swoich wrażeniach z pobytu na warsztatach dziennikarskich. Do których pytań Mai pasują stwierdzenia wypowiedziane przez Maksa? Wpisz odpowiedzi do tabeli poniżej.

1. Jak dowiedziałeś się o warsztatach dziennikarskich?
2. Czy myślisz, że warsztaty pomogą ci w przyszłym życiu?
3. Podoba ci się Warszawa?
4. Czy na zimowisku język jest dla ciebie dużą barierą?
5. Czy poznałeś się lepiej z innymi uczestnikami?
6. Czy zimowisko odpowiada twoim wcześniejszym wyobrażeniom?

Do jednego pytania może odnosić się kilka stwierdzeń!

1. Jak dowiedziałeś się o warsztatach dziennikarskich?
2. Czy myślisz, że warsztaty pomogą ci w przyszłym życiu?
3. Podoba ci się Warszawa?
4. Czy na zimowisku język jest dla ciebie dużą barierą?
5. Czy poznałeś się lepiej z innymi uczestnikami?
6. Czy zimowisko odpowiada twoim wcześniejszym wyobrażeniom?

1	2	3	4	5	6
				j), k)	

noVum

1 2/09

Przyjazd do Warszawy: radość czy rozczarowanie?

Mimo że Maks należy do naszej redakcji, ciężko jest znaleźć wystarczająco dużo czasu, żeby z nim spokojnie porozmawiać. Jest rozrywany przez innych dziennikarzy z naszego zimowiska, bo jego białoruskie pochodzenie jest pewną atrakcją.

Jak dowiedziałeś się o warsztatach dziennikarskich?

Trzy miesiące temu dostałem mail od Olgi Maziarskiej, koordynatorki Fundacji Nowe Media. Napisała mi o możliwości wzięcia udziału w zimowisku dziennikarskim, podczas którego mógłbym się nauczyć tworzyć qmamy – internetowe gazetki szkolne. Bardzo mnie to zaciekawiło i postanowiłem spróbować swoich sił.

Czy myślisz, że warsztaty pomogą ci w przyszłym życiu?

Liczę na to, że warsztaty pomogą mi w komunikacji z ludźmi, a przede wszystkim nauczę się posługiwać językiem polskim w praktyce. Wydają mi się jednak nieco dziecinne, proste rzeczy tłumaczone są często godzinami. Zdaję sobie jednak sprawę, że są to rzeczy ważne dla każdego przyszłego dziennikarza. Dzięki warsztatom dziennikarskim

mam również okazję poznawać Warszawę i to jest dla mnie najważniejsze.

Podoba ci się to miasto?

Warszawa wygląda jak mieszanica Kijowa, Wilna i może jeszcze Rygi i Tallina. Dużo kościołów i domów zostało zburzonych w trakcie II Wojny Światowej. W waszej stolicy macie piękne mosty. Najbardziej podoba mi się Świętokrzyski, który widać z okien naszego hotelu. Myślę też, że komunikacja miejska jest sprawna, szczególnie ruch tramwajów. Warszawa ma swój charakter. Mam nadzieję, że będę miał okazję częściej tu przyjeżdżać. To miasto należy zobaczyć przynajmniej kilka razy, żeby móc poczuć jego atmosferę. Czy na tym zimowisku język jest dla ciebie dużą barierą? Nie wydaje mi się. Niektóre zwroty i słowa są podobne białoruskich. To czego nie potrafię powiedzieć po polsku, mówię po angielsku, a jak nie po angielsku to po niemiecku. Jak dotąd funkcjonuje to bardzo dobrze.

1 2/09

noVum

Więcej problemów sprawia mi fachowa terminologia lub trudniejsze słowa i rozbudowane zwroty. Spektakl w teatrze Buffo zrozumiałem jedynie w 30-40 proc.

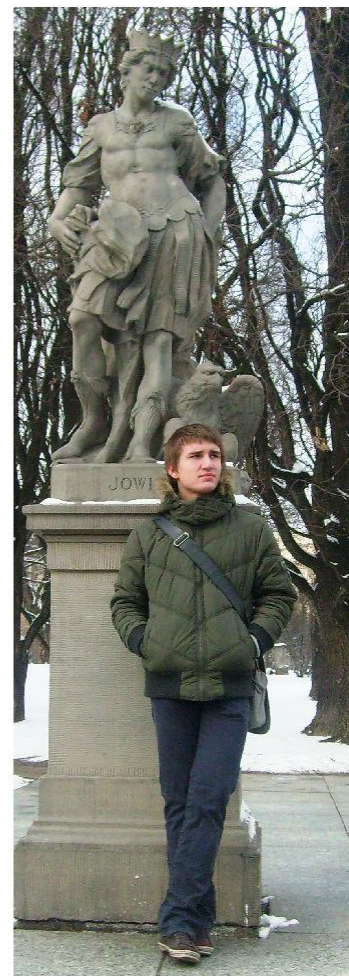
Czy poznałeś się lepiej z innymi uczestnikami?

Jest nas na tym zimowisku za dużo, żeby wszyscy się dobrze poznali. Nigdy nie jest tak, żeby człowiek zintegrował się ze wszystkimi. Ale wszyscy się lubimy, codziennie mówimy sobie „cześć”. Jeśli ludzie pozdrawiają się nawzajem to znaczy, że ich stosunki są dobre.

Czy zimowisko odpowiada twoim wcześniejszym wyobrażeniom?

Jadąc tu wyobrażałem sobie to wszystko inaczej, ale pobyt nie pozwala mi myśleć o niczym innym poza warsztatami. Chętnie przeżyłbym tą przygodę jeszcze raz i ponownie podjął się pracy nad projektem w grupie. To ciekawe doświadczenie.

rozmawiała i tłumaczyła Maja
Zuchewicz

Pomyśl

Wyobraź sobie, że jedna z osób na znaczkach obok odwiedziła Cię w Twoim domu. (A może to ci się po prostu przyśniło?)

Napisz

O czym mógłbyś lub chciałbyś porozmawiać z tymi osobami?
Zrób listę tematów.

Mój gość	Nasze tematy

Porozmawiaj

Wciel się w rolę jednego z bohaterów i weź udział w klasowej konferencji prasowej.

Fragen / Pytania

Glauben Sie, dass ...?
Sądzi Pan/Pani, że ...?

(Ich glaube, das stimmt.) Was meinen Sie?
(Myślę, że to prawda.) Co Pan/Pani o tym sądzi?

(Wie) Hast du das Problem gelöst?
(Jak) Rozwiązałeś/-łaś ten problem?

Wie bist du darauf gekommen?
Jak na to wpadłeś/-łaś?

Bist du sicher?
Jesteś pewien/pewna?

Bedeutet „ungewollt“ dasselbe wie „beiläufig“?
Czy „niechcący“ znaczy to samo co „mimoходом“?

Wir sollten lieber danach fragen, ...
Powinniśmy raczej zapytać o to, ...

Es ist ja auch eine Frage, wie...?
To jest oczywiście pytanie, jak (w jaki sposób) ...?

Small Talk

Welche Tätigkeit üben Sie aus?
Czym się Pan/Pani zajmuje?

Wie kamen Sie dann zum Journalismus?
Jak to się stało, że zajął się Pan/Pani dziennikarstwem?

Wie lange sind Sie schon beim den
„Sprachnachrichten“ beschäftigt?
Jak długo pracuje Pan/Pani w redakcji
„Sprachnachrichten“?

Ist es etwas Besonderes, in einer
Zeitungsredaktion zu arbeiten?
Jak to jest pracować w redakcji gazety?

Beeinträchtigt die eher unüblichen Arbeitszeiten
Ihr Privatleben?
Czy nienormowany czas pracy nie
zakłóca życia prywatnego?

Waren Sie schon einmal in Polen?
Był Pan/Była Pani już kiedyś w Polsce?

Wie stellen Sie sich den polnischen Alltag vor?
Jak Pan/Pani wyobraża sobie życie
codzienne w Polsce?

Dialoghilfen / Dialog

Und wie geht/war das weiter?
Jak to było (idzie) dalej?

Weißt du das genau?
To pewne?

Bist du sicher?
Jesteś pewien/pewna?

Wie/Woher kannst du das wissen?
Skąd możesz to (o tym) wiedzieć?

Wie bist du denn auf die Idee gekommen?
Jak na to wpadłeś/-łaś?

Warum denn?
Niby dlaczego?

Darf ich (dich/Sie) kurz mal unterbrechen?
Mogę ci/Panu/Pani na chwilę przerwać?

Und wie gefällt dir...?
A jak ci się podoba ...?

Wykorzystaj i zapamiętaj!